

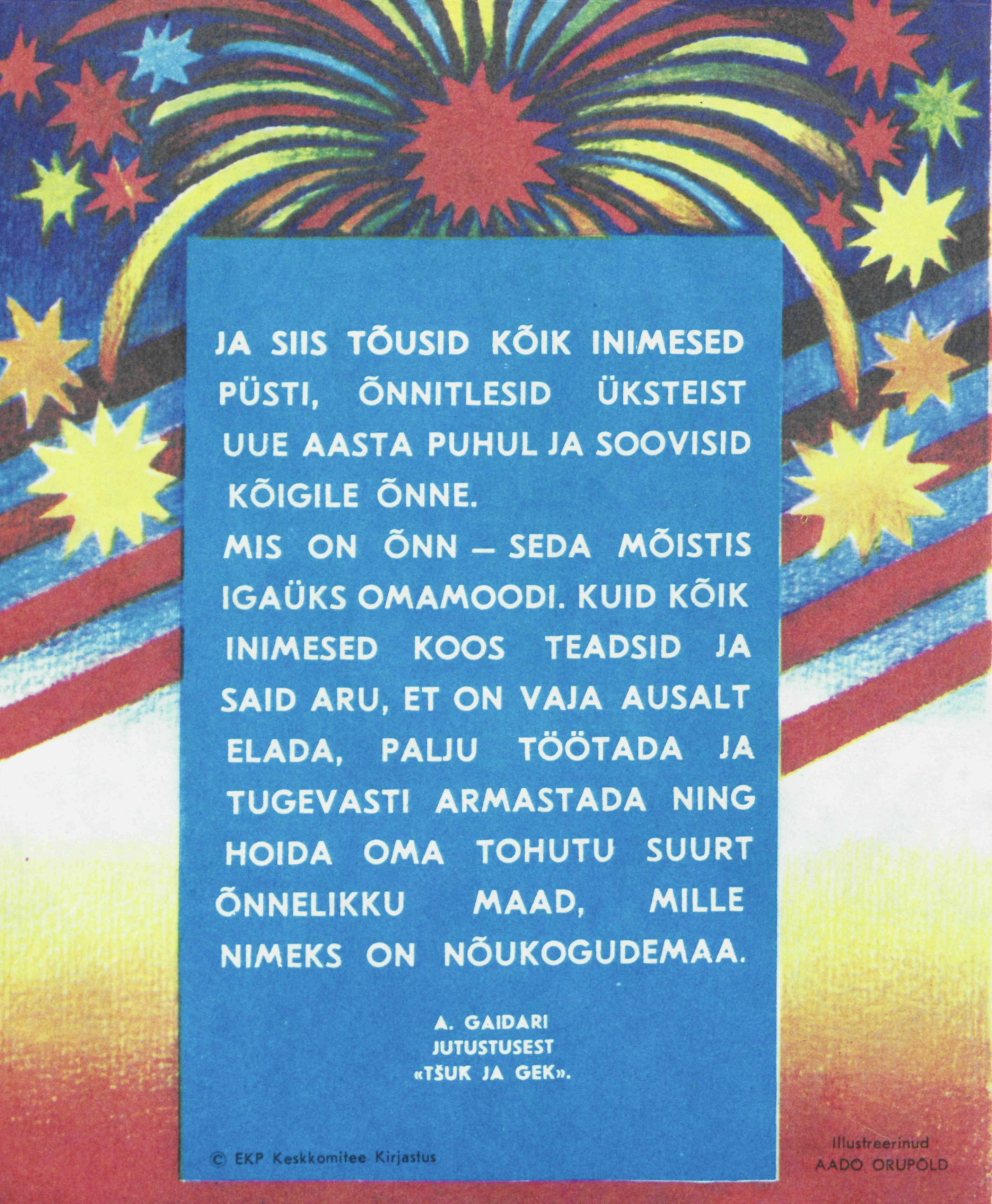
ISSN 0134—2266

TÄHKE

1979

NR. 1





JA SIIS TÕUSID KÕIK INIMESED
PÜSTI, ÕNNITLESID ÜKSTEIST
UUE AASTA PUHUL JA SOOVISID
KÕIGILE ÕNNE.

MIS ON ÕNN – SEDA MÕISTIS
IGAÜKS OMAMOODI. KUID KÕIK
INIMESED KOOS TEADSID JA
SAID ARU, ET ON VAJA AUSALT
ELADA, PALJU TÖÖTADA JA
TUGEVAsti ARMASTADA NING
HOIDA OMA TOHUTU SUURT
ÕNNELIKKU MAAD, MILLE
NIMEKS ON NÕUKOGUDEMAA.

A. GAIDARI
JUTUSTUSEST
«TŠUK JA GEK».



Käesoleval kuul möödub 75 aastat
Nõukogudemaa laste ühe armasta-
tuima kirjaniku — Arkadi Gaidari
sünnist. Arkadi Gaidar on kirjutanud
palju suurepäraseid jutustusi. Eriti
kallis on neist meile üks — «Timur ja
tema meeskond».

Pärast raamatu ilmumist tekkisid sada-
des külades ja linnades samasugused
meeskonnad. Timurlased tegutsesid
Suure Isamaasõja ajal, nad jätkasid
tegutsemist pärast sõda, nad tegutse-
vad ka nüüd. Sageli just nii nagu
jutustuse Timur: salaja, lõbusalt, põne-
valt, tänu ootamata.

TIMURLASTE TÖÖPÄEV

Niisugust koondust polnud Indreku tähekesel varem olnud. Igaüks oli saanud Ivilt kirja, mida alles õhtul kodus lugeda tohtis. Täpselt kell 18.00.

«Proovige seni vastu pidada!» hoiatas Ivi.

Muidugi olid nad kärsitud. Rein tahtis kohe koduteel ümbriku lahti käristada, aga Indrek arvas, et siis on ta iseloomutu ja kes teab mis kõik veel. Oli kuidas oli, kuid sel õhtul said kõik teada, et timurlased peavad neid oma sõpradeks ja kutsuvad juba homme pärast viimast tundi kaasa. Ranitsad saab pioneerituppa jätta. Ometi kord! Kui palju salapärast oli Indrek neist timurlastest kuulnud. Staap, parool, signaalid, luurajad. Koolimajast läksid nad päris kaugele. Ühe madala ukse ees Ivi peatus ja käskis teistel tasa olla. Ta võttis maast kivistest ja koputas uksele. Koputas päris mitu korda.

«Morse!» arvas Indrek.

Uks avanes pisut. «Majakas,» öeldi ukse vahelt.

«Las valgustab!» vastas Ivi nagu tarvis.

Nüüd said nad sisse. See oli päris avar keldrituba. Seinal Gaidari pilt. Nurgas riiulil raamatud. Naljakas, ukse kõrval olid lumelabidad ja

luuad. Siis veel laud ja toolid. Kirjakast! Miks see küll toas on?

Ukse avanud Andresel oli valge lint ümber käe. Lindil punane T-täht ja viisnurk.

«Sellist linti kannab valvetimur,» ütles Ivi.

«Timurlane Ivi, raportile!»

Ivi rivistas oktoobrilapsed üles ja raporteeris:

«Seltsimees valvetimur, kuueliikmeline lentsalk on kohal.»

Andres avas postkasti. Seal oli mitu kirja.

«Need on meie luureandmed,» selgitas Ivi. «Kui luurajad abivajajatest kuulevad, toovad nad kohe teate postkasti.» «Kuuse tänav 6—8, haige vanake. Käia apteegis ja poes,» seisis esimeses kirjas.

«Metsa 102, majahoidja haigestunud. Lund rookida, liiva puistata,» nõudis teine kirjake.

Indrek, Rein ja Toomas said lumelabidad ja väikese kühvli. Tiina ja Lea läksid koos Iviga haige vanainimese juurde.

Kui lapsed tagasi jõudsid, teatasid nad ülesande täitmisest.

«Timur tänab teid,» ütles Andres oktoobrilastele ja andis igaühele tänukaardi.

JUTA RENZER

VENE KIRJANIK
JURI KORINETS

SÕPRUS

AASTAID VÖIS MUL OLLA VIIS —
LASTEAIAS KÄISIN SIIS —
KUI MUL, ISEGI EI TEA,
KUIDAS TEKKIS SÕBER HEA:
IGAL AJAL ABIVALMIS
MOOSIPURKI JAGAMA,
ENT KUI ÖPPISIME SALMI! —
SÕBER PISTIS PLAGAMA.
KERKIS KASTIS LIIVAST LINN —
TEMAL KÄSI OI! JA AII!
VIIMAST MAJA MÄTSISIN —
SÕBER JÄLLE TERVEKS SAI!
OLIN TOOKORD VÄIKE VEEL
EGA MÖISTNUD SIIS MU MEEL
SÕPRUST LÄBI AJA,
JA MIS SELLEKS VAJA...
SÕBER OLEMAST SA LAKKAD,
SIIS KUI SÕPRA PETMA HAKKAD,
KUI ON RUUMI OMAKASUL.
KELLEGAGI JAGADA SUL
POLE MURESÖÖMU,
METS, RANNARÖÖMU,
JÄÄTIST EGA PRÄÄNIKUID,
LUULETUSI, RAAMATUID!

Ajakirjast «Kolobok»

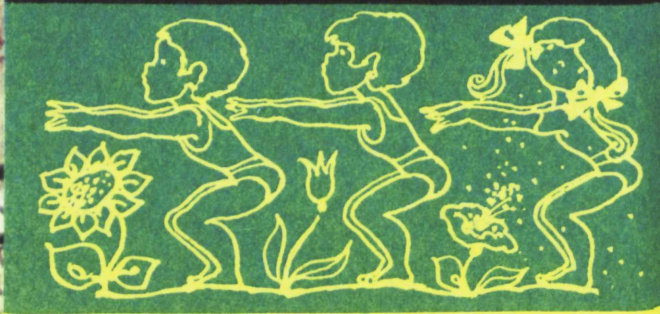
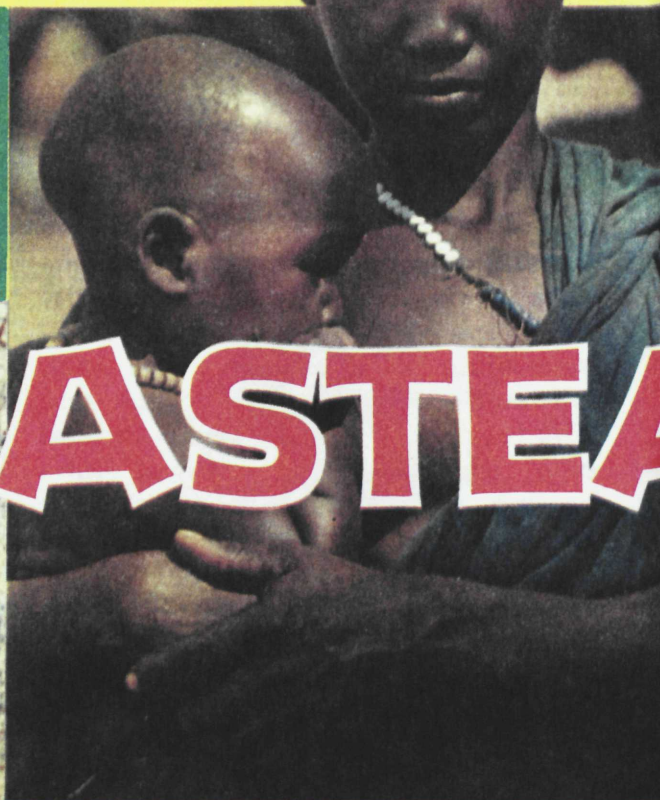
Tõlkinud VENDA SÖELSEPP

Üks sekund. See on üks moment, üks viiv. Sellesama lühikese aja jooksul sünnib maailmas aga neli last. Minutis saab neid juba kakssada nelikümmend. Ja kui edasi arvutame, siis selgub: ööpäeva ja veel mõne tunni jooksul sünnib maailma nii palju lapsi, kui elab Tallinnas inimesi.

Kõik lapsed vajavad hoolt ja hellust, tahavad süüa ja juua. Aga kas kõiki lapsi ootab selline õnnelik tulevik nagu sind ja sinu väikest õde või venda? Ei. Paljud pisi-

põnnid ei ela oma viienda või kuuenda sünnipäevani. Küsid: miks? Nad surevad nälga. Sinu vanemad, sina ja mina ei ole tundnud kunagi tõeliselt tühja kõhtu. Aga küllap me mõistame, et nälg tähendab rasket haigust, valu ja piina.

Ainult viletsus ja nälg sunnivad vanemaid saatma oma kuue-seitsemeaastasi lapsi tööle. Oled kindlasti kuulnud Aafrikast. Seal on riik, mille nimi on Lõuna-Aafrika Vabariik. Enamik mustanahalistest lastest selles riigis



saab ainult paar aastat koolis käia. Siis peavad nad hak-
kama endale leiba teenima.

Maailm on suur ja tal on mitu palet. Nii on ka maailma
lastega. Neid on rõõmsaid ja murelikke, külluses elavaid
ja viletsuses virelevaid.

Kõik emad tahavad aga, et nende lapsed kasvaksid ter-
veteks, tugevateks ja tarkadeks.

Laste õnneliku tuleviku eest tuleb võidelda ja seepärast
ongi 1979. a. kuulutatud lasteaastaks.

ELJU MARDI



AASTA



VIIVI LUIK

APELSINID

Nad on Aafrikas pandud kasti
ja siin on neid oodatud kaua.
Küll nad lõhnavad magusasti
ning veerevad üle laua.

Kööki tulid ema ja isa
ja võtsid puuviljanoad.
Nende laps aga õudselts kisas
ja trampis ja jonnis toas.

Tassisangadel läikis kevad,
nuga päikese käes säras.
Selle lapse isa ja ema
ise apelsinid söid ära.

VAIKNE LUMI

Sajab vaikne lumi
merele ja maile.
Sajab hommikuni
linna tänavatele.

Valget lund on tänav
täis nüüd ääretasa.
Vaikne päev on täna.
Lapsedki on tasa.

TUBA

Kapis on ema pluusid,
isa lipsud ja kindad.
Laps aga kapis nuusib
ja kapi lõhna hingab.

Üks ilus kleit ei luba
last pidule kaasa tulla.
Suurte elu täis on tuba
ja uni ei taha tulla.

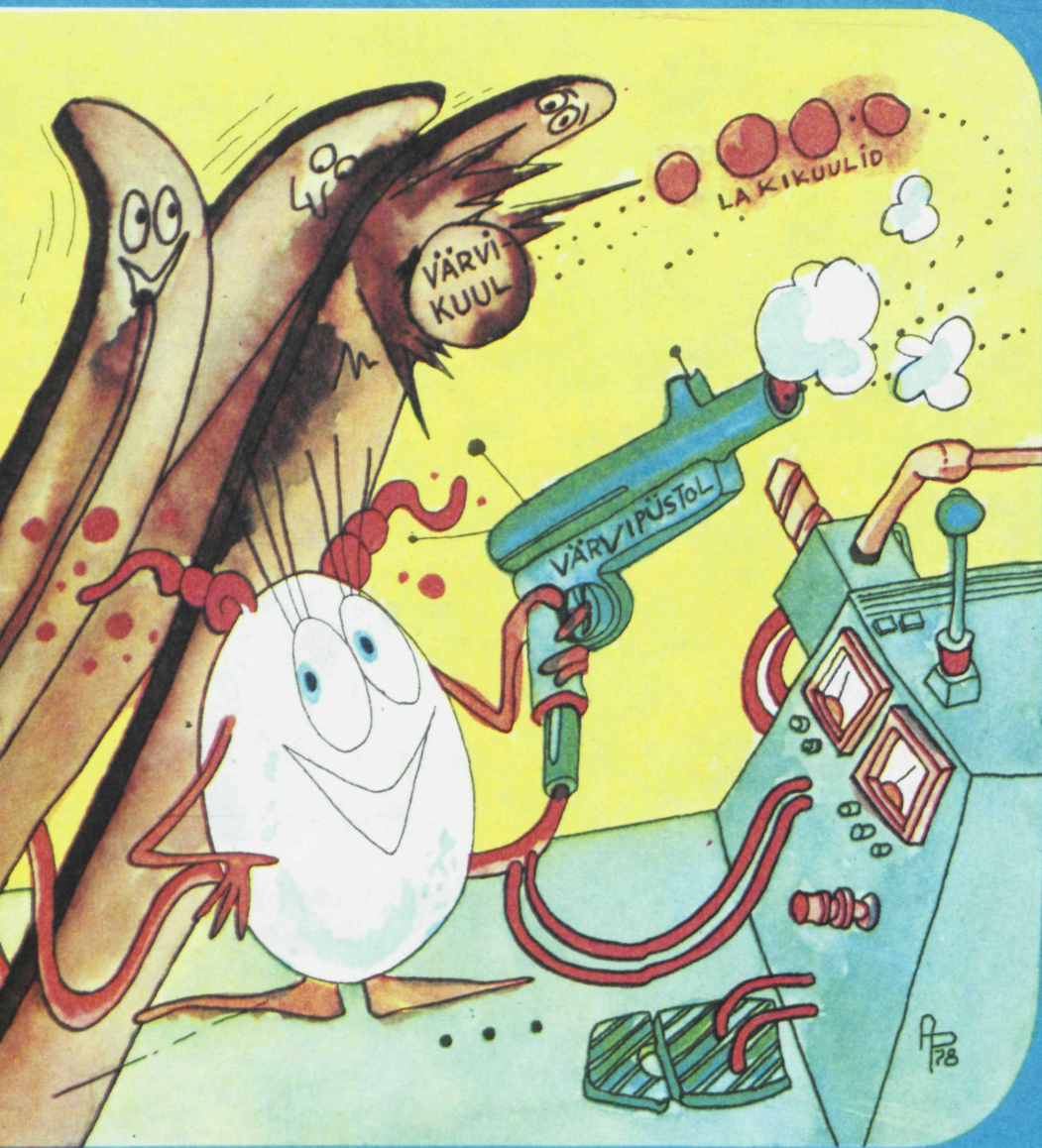
EKS HEA OLLA IGAÜKS TAHAKS...

Eks hea olla igaüks tahaks.
Kui ei oska, on kole.
Siiski ollakse vahel paha.
Kas sina siis pole?

Ega kurjust saa ära peita
mitte üks, mitte ilmas.
Sina arvad, et üles ei leita,
aga kõik paistab silmast.



Illustreerinud ELLE TIKERPÄE



Illustreerinud AVO PAISTIK

SUUSAVABRIKUS

Suur vabrikusaal oli täis freeside kiunumist ja saagide undamist, kuid Klaabu hele hääl käis nendest siiski üle.

«Tähelepanu! Silmad siia! Täna ekskursiooni põnevaim masin. Ise saeb ja hõoveldab, silub ja teritab. Päril suusakombain.» Elju ja Ene ja Lembit ja Eino — ja kes nad seal kõik olid — sirutasid kaelu. Nad olid juba näinud, kuidas saeveskist toodud kasepuut kuivatuskambrisse sõidutafi. Ja kuidas kuivad plangud presside all kokku liimiti. Veel olid nad näinud, kuidas siis see liimitöö saagide ette rändas, et lõpuks pikkadeks paljukihilisteks liistudeks muutuda, mille üks ots, nagu tulevasel suusal kunagi, kõrgele üles painutatud. Mitmes suures ruumis olid nad näinud rohkesti tööpinke, kuid niisugust, mis ise saeks ja hõoveldaks, siluks ja teritaks, veel küll mitte.

Suusakombain oli justkui väike saun. See tähendab suuruse mõttes. Muus mõttes oli suusakombain pigem rippraudtee moodi. Saagide ja lõiketeradega varustatud platvorm sõitis seal turtsudes ja täristades nagu väike vedur.

«Tähelepanu!» huilgas Klaabu. «Uus suusk läheb kombaini kätte. Vaatame nüüd kõik, mis ta temaga teeb!» Suusk see siiski polnud, mis kombaini kätte anti. Suuska meenutas see paljudest liistudest, kiiludest ja ribadest kokkuliimitud lauake ainult oma ülespoole kumerduva otsaga. Aga kui saagide ja lõiketeradega platvorm oli särinal üle lauakese sõitnud, nägid lapsed küll suuska mis suuska. Mõne hetke jooksul oli suusakombain suusakanna ümaraks ja suusanina teravaks lõiganud ning külgedelt üleliigse puidu ära võtnud.

«Saeb ja silub, et anna aga kätte, aga kuhu ta puru ja laastud paneb!» käis Eino ümber saunasuuruse masina.

Klaabu oli selle juba välja uurinud:

«Saepuru tõmbab ta nagu tolmuimeja suure lohvi sisse. Nii jääb masina ümbrus ilusti puhtaks.»

Kombaini alt tulnud suusad olid tõesti päril suusa moodi. Silumist ja lihvimist nad muidugi veel vajasisid, ja soon tuli ka veel talla alla lõigata, aga muidu oli suusk valmis, ainult värvimata ja lakkimata.

«Kes arvab ära, kui suure pintsliga suuski värvitakse!» hõikas Klaabu enne värvimistsehhi minekut.

Tüdrukud panid pead kokku. Ju vist pidi pintsel ikka väga suur olema. «Dünamo» Suusavabrik teeb päevas rohkem kui tuhat suuska. Kes neid jõuaks pisikesel pintsliga ära värvida.

«Sisse kukkusite!» pistis Klaabu kilkama. «Suuski ei värvitagi pintsliga. Neid värvitakse püstoliga või värvimismasinaga. Ja pärast seda veel lakitakse. Iga suusa peale kantakse neli lakikihti, voh!»

Kõige lõpuks vaadati, kuidas suuski paardesse seati. Et paarilised enam teiste suuskadega segi ei läheks, löi üks masin neile numbrid peale. Number on suusale nagu nimi. Samas kõrval pakiti uhiuued suusapaarid mitmekaupaga paksu pruuni paberisse. Klaabu jäi ühte niisugust pakki silmitsema. «Ei tea, kui ma siia suuskade vahele poeksin, kuhu siis võiks sattuda!»

Pakkijad hakkasid naerma.

«Mis tahes linna, mis tahes külasse. Meie vabriku suusad on nii head, et neid nõutakse üle suure Nõukogudemaa kõikjal, kus aga lund leidub.»

Minu ema on lüpsja

Toimekas põllumees tõuseb kukelauluga, lüpsja äratuskell võib kukegi äratada.

Tiia ema äratuskell kõva pläriinat ei tee, sest Tiia, Jüri ja isa magavad alles.

Kui Tiial on koolivaheaeg, siis ärkab ka tema kellahelina peale. Istub voodiserval, uni hoiab silmad vidukil, sikutab suu haigutama.

«Uni ei salli külma vett, ruttu pesema!» kiirustab ema.

Kõht täis, riided seljas, tõmmatakse esikus jalga kummikud: ema suured mustad, Tiia väiksed sinised. Labakud kätte ja laudatee võib alata. Läbi vana pargi, kiira-käära vasa-kule ja paremale, laudatuled paistavadki.

Oh seda Noodikut ja Õlvikut, Kaisut ja Biretat. Kui nad oma lüpsjat näevad, siis mõni iniseb, mõni tam-mub paigal. Elavam loom rabeleb, nii et keft kõliseb. Terve laut on elu täis. Enne lüpsi tuleb lehma teretada, kõik kolmkümmend kolm läbi käia. Keda patsutada, keda mudida, kellele piisab heast sõnast. Vahele jätta ei tohi ühtki. Kui sõimed puhastatud, valged kitlid üll, algab hommikune lüps. Mitte näiteks sirr-sorr nagu vanaema juures, vaid masinaga. Vaikself voolab piim läbipaistvast voolikust nõusse: puhastvalge, vahu-

tav ja soe, laste rõõmu jook.

Saire, tujukas lehm, lööb jalaga ropsi! ja nisakannud on põrandal.

Tiia peseb lüpsiaparaadi puhtaks. Noomib Sairet, kuid ei löö. Tiia pole kunagi lehma löönud. Tiia usub sõnadesse. Lehm on arukas loom.

Tiiale päris loiud sarvekandjad ei meeldigi, lemmik Inga on samuti parasjagu krutskeid täis. Kui ta mullikana lauta toodi, jooksis kohe, saba seljas, uksest välja. Lõi takka üles ja narritas tagaajajaid. Tiia ta kuulas, sest tüdruk lähenes rahulikult, tuli ja paifas. Ema jälle kiidab Liisut. Hea ja tasane. Näost inetu, pisut kongus nina ja kõverad sarved, aga olemiselt kõige armsam. Lehmade iseloomuomaduste üle võib näo järgi otsustada hoopis paremini kui inimestel. Lehmalt, kellel on sirge nina ja harali teravad sarved, võib kõike oodata.

Lüpssta on veel viis lehma, kui lauta tulevad ka isa ja Jüri. Isa läheb emale appi, Jüri loomadega loomajuttu rääkima. Mõnele pistab piskese kamaluga sõimesse süüa. Jüri on Tiiaist seitse aastat noorem, on neljane ja käib lasteaias.

Kella kaheksaks on hommikune lüps lõppenud. Lauta tuleb karjak.

«Sinust saab vist ka lüpsja,» ütleb ta Tiiale õlale patsutades.

«Ei tea veel,» kahtleb Tiia, «ema peab seda tööd raskeks. Ise tahaksin küll.»

«Siis aga õpi hästi. Uutes suurfarmides saab hakkama see, kel on kooliharidust ja taibukust,» lisab karjak manitsevalt. «Ja kindlasti on ka head

südannt vaja. Ja töökas peab olema.» Tiia emal on hea süda. Ema on ka töökas. Seepärast ongi Õie Kaljuranna pilt Harju rajooni Ranna sovhoosi autahvilil.

AGU VEETAMM



KOOS EMAGA LÜPSILE.

Pildistanud VILLU MAASK

Kuidas Värten Peopesa avastas

KALJU SAABER

Kord ajas Värten vanaema kummutilt ühe laia ja kõva asja põrandale. Värtna arvates oli see merekivi, just niisugune, mille Nille ema Musta mere äärest kaasa tõi. Aga ei — merekivi kohale ilmusid äkki siplevad koivad ja kortsus kaela otsas koogutav pea. Ehmunud Värten taganes vanaema päevateki narmaste taha peitu. Tema arvates oli kivi muutunud mingiks hirmsaks elukaks. See elukas oli kangesti krabi moodi. «Vabandage väga, aga aidake mind püüsti,» lausus sipleja imeliku roostes häälega. «Kas mina või?» küsis Värten arglikult. «Sina ajasid mu kummuli, sina aita ka püüsti,» koogutas sipleja. «Kuidas ma sind aitan?» küsis Värten. «Väga lihtsalt. Viska mulle vanaema hommikumantli vöö.» Värten ei julgenud kentsakatele jalgadele ja ussipeale läheneda. Ta õõtsutas vanaema vööd nii, et selle ots ulatus selilikukunud elukani. Too naksas hammastega vööotsast kinni ja keeras end kivisel kolinal kõhuli. «Täna vä-äga,» ütles kiviloom ja vaatas Värtnat liikumatute silmadega. «Mina... mina olen Nille sünnipäevakink,» tutvustas Värten end, et hirmuvõidinat eemale peletada. «Mina olen ka sünnipäevakink,» vastas kiviloom. «Mina olen Nille vanaema sünnipäevakink. Mina ei mäleta sind.»

«Oi, mind kingiti üsna hiljuti,» vabandas Värten julgust saades. Ta ei imestanud sugugi, et vanaema toas võivad niisugused salapärased kohtumised ette tulla.

«Mind kingiti ka hi-iljuti,» lausus kiviloom. «Mind kingiti kõigest kuuskümmend aastat tagasi.»

«Ma mõtlesin, et sa oled kivi,» tunnistas Värten.

«Mina mõtlesin jälle, et sa oled tuuleil, mis tuppa pääses,» lausus kiviloom.

«Ma olen Nille Värten,» tutvustas kassipoeg end.

«Vä-äga rõõmustav. Mina olen vanaema Peopesa,» lausus kiviloom.

«Mida sa seal kummuli peal tegid?» uudistas Värten.

«Magasin su-uveund,» kostis kiviloom.

«Suveund? Kõik loomad magavad ju talveund,» teadis kassipoeg.

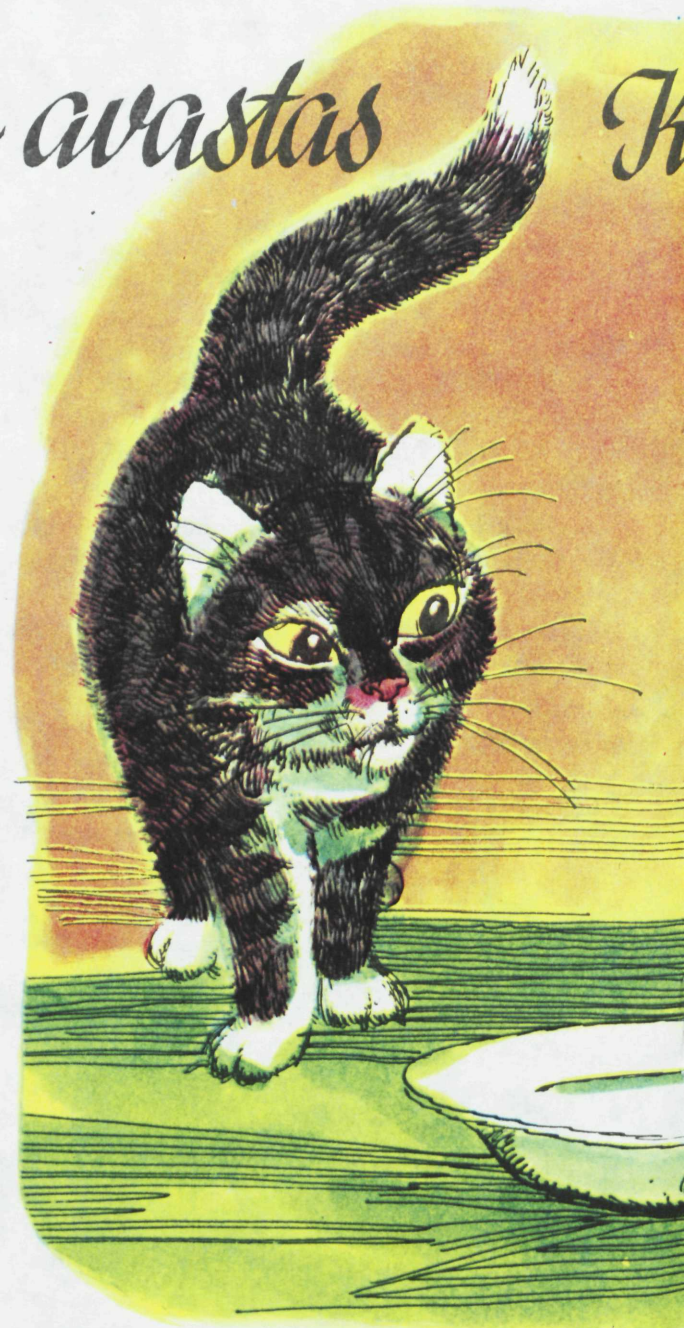
«Mina magan su-uveund. Stepikilpkonnad magavad su-uveund. Sa ajasid mu üles. Anna mulle nüüd võililli,» käskis kiviloom.

«Mida sa võililledega teed?» küsis Värten. «Söön,» kostis kiviloom lühidalt.

Värtnal hakkas jälle hirm.

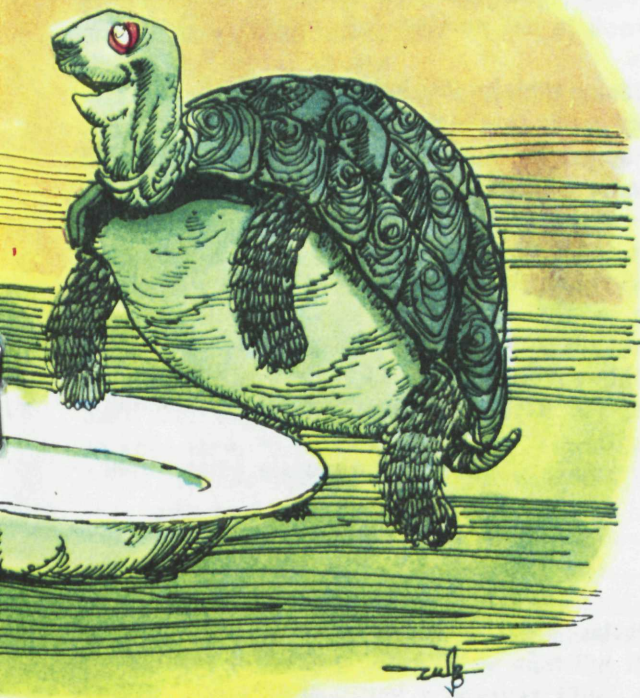
«Ega sa juhuslikult... ega juhuslikult...?» päris ta taganedes.

«Ma olen juhuslikult taimetoitlane,» lausus kiviloom väarikalt.



Kuidas Värten ja Peopesa sõbraks said

Illustreerinud EDGAR VALTER



Kevadpäike paistis heldelt põrandale. Kui Värten tahtis päikese kätte pikutama minna, leidis ta Peopesa eest.

«Mulle meeldib, kui päike mu turja soojendab,» vabandas Värten.

«Mulle meeldib, kui päike mu ki-ilpi soojendab,» tuli veidi aja pärast kilbi alt.

Õhtul istus pere elektrikamina ees ja nautis videvikutundi. Kui Peopesa sinna roomas, oli Värten juba vaibal sirakil, nii pikk ja lai, nagu ta oli.

«Mulle meeldib ka-amina ees,» vabandas Peopesa.

«Mulle meeldib ka kamina ees,» vastas Värten haigutades.

Kolmandat korda saadi kokku piimatassi juures.

«Kas sina jood piima?» imestas Värten.

«Kas sina jood piima?» imestas Peopesa nagu kaja.

Kui nad olid nahinal piimatilga ära lakkunud ja lahkusid eri suunda, vaatas Värten uudishimulikult üle öla.

«Sul on isegi s a b a?» imestas Värten.

«Ma tean juba sada nelikümmend seitse aastat, et mul on saba,» kostis kilpkonn. «Aga ma ei ole oma sa-aba kunagi näinud.»

«Mina ei ole jälle oma kõrvu näinud,» tunnistas Värten. «Ma saan neid ainult käpaga pesta.»

«Kuidas mu saba ka o-on?» küsis Peopesa, sest ta ei suutnud saja neljakümne seitsme aasta vanusele uudishimule vastu panna.

«Pole viga, käib ka,» vastas Värten, ehkki kilbi alt paistev jupp meenutas pigem kuivanud hernekauna. «Aga kuidas mu kõrvad

ka paistavad?»

«Nad on palju ilusamad kui inimestel,» arvas kilpkonn.

Sellega oli sõprus sõlmitud. Peopesast ei olnud küll ringituurijat ega kukerpallitajat, kuid peitusemäng talle sobis. Ta peitis end alati kilbi alla. Värten käis siis ümber kilbi ja arutas valjusti: «Ei tea, kuhu see Peopesa läks, näe, kilbi jättis maha. Küllap ronis paberikorvi.» Ja Värtnal oli põhjust terve paberikorv pea peale pöörata. «Paberikorvis teda ei olnud,» kuulutas Värten kilbi juurde tagasi tulles. Ehk peitis ennast palmitoobrisse?» Ja Värten vaatas, kas Peopesa äkki palmitoobris ei ole. Ning Peopesa naeris kilbi all südamlikult: muh-muh-muh!

«Nüüd on sinu kord mõni mäng välja mõelda,» ütles Värten.

«Mul on üks hästi vä-ärikas mäng,» lausus kilpkonn. «Hakkame võistleva kannatlikkuses.»

Nad hakkasid. Ei läinud minutitki mööda, kui Värten kurtis:

«Oi, mu nina sügeleb!»

«Ära liiguta,» sõnas kilpkonn, ise nagu kivi.

«Oi, kärbes lendab toas!» kurtis Värten.

«Ära liiguta,» kostis kilpkonn.

«Oi, vanaemal kukkus sõrmkübar maha!» kurtis Värten ja tormas minema.

Õhtul koputas ta käpaga vastu kilpkonna kilpi ja palus:

«Õpeta mulle nüüd kannatlikkust, ma tahan magama jääda.»

Aga kui Peopesa pea kilbi alt lõpuks välja pistis, lasi hullamisest väsinud kassipoeg juba magusat unenurru.



KUUBA KIRJANIK
MAYDA OCHOA

Illustreerinud VALLI HURT

SISALIKULAPS HITA

Kord mägedes jalutades kohtasin tüdrukut, kel oli kõnelev sisalik. Tüdruk kükitas rohu sees, põlved kokku pigistatud, ja ühe põlve ofsas istus sisalik.

See äratas mus lausa imestust — olin palju kuulnud laste sisalikukartusest, kuid tütarlaps ei paistnud võorastavat põrmugi, vastupidi, nad lobisesid südamerahus. Sisalikul oli roheline kleit seljas ja punane lint kaela ümber.

Ma astusin lähemale, et kuulda, millest nad kõnelevad, ja sain teada loo sisalikulapsest Hitast.

Hita elas malangapöösa oksal ja püüdis sääski, kärkseid ning sipelgaid, mis teatavasti ongi sisalike toit. Ta elas üsna üksinda. Teised sealtkandi loomad ei tahtnud hästi temaga tegemist teha, ei jalutama tulla, ei juttu ajada — seda kõike sellepärast, et sisalikulaps ei teinud mitte mingisugust tööd. Ainus asi, mida ta oskas, oli söömine.

Sisalikulaps tõusis tavaliselt vara nagu tööleminejad ning pärast hambapesu küttis endale ühe paksu kärkse hommikueineks. Siis istus ta lävele möödaminejaid vaatama. Kõik kiirustasid tööle või kooli ja kel parajasti oli puhkus, läks supelranda.

Kui tänav tühjaks jäi, hakkas Hital nii igav, et temagi tahtis tingimata kuhugi minna ning ta hakkas ennast külla asutama. Ta polnud ammu näinud oma vanaema, kes elas tükk maad eemal.

Röõmus, et saab varsti kellegagi sõnakese juttu ajada, pesi ta kähku silmad, küüris kõrvad ja käpad, puhastas küüned, tõmbas rohelse kleidi selga ja läks.

Tee oli nii pikk, et võttis terve päeva, juba hakkas õhtu saabuma. Kõik pöördusid töölt koju. Esimene, kes sisalikule vastu tuli, oli koer-müüris-sepp.

«Tere päevast, söber müürimees,» ütles sisalikulaps.

«Mis söber mina sulle olen, kui mina olen töömees, aga sina päevavaras,» ütles koer ja läks oma teed.

Sisalik laskis nina häbenedes norgu ja astus edasi. Varsti tuli talle vastu kass, kes töötas reporterina.

«Tere, aulik reporter,» lausus sisalikulaps. «Kuidas läheb!»

«Möistagi paremini kui neil, kes aega niisama sur-

nuks löövad,» ja sellega oli jutul lõpp.

Veel natuke maad edasi nägi Hifa kedagi põllul töötamas. See oli härjavärss Tifo, kes kõigest väest künda rassis, et külviaega mitte mööda lasta.

«Jõudu, Tifo!» hüüdis sisalikulaps lootuses, et härjake võtab vaevaks vastata, aga see muudkui tiris oma atra ega kuulnud suures töötuhinas midagi. «Oled ehk nii lahke ja annad mulle oma lähkrist natuke vett!» küsis sisalikulaps ja nüüd tõstis härg pea. Higest laupa pühkides lausus ta:

«Eks sa võta, ainult ära minu aega viida, ma pean otsekohe edasi kündma.»

Ja Hifa läks edasi, ükski, nagu ta oli, kuni jõudis vanaema ukse taha. Vanaema oli just magama heitmas. Nuffes jooksis Hifa talle sülle:

«Vanaema, ükski ei taha mind endale sõbraks, ükski ei taha minuga tegemist teha.»

«Miks!» imestas vanaema.

«Ütlevad, et mina olen laiskvorst.»

«Ja miks sa siis midagi ei tee!» küsis vanaema, kes ise oli väga töökas sisalik.

«Sellepärast, et ma ei oska. Ma ei oska mitte midagi teha peale söömise.»

«Ja millest sa siis elad!»

«Söömisest elangi. Säaskede söömisest.»

Äkki kostis külast vali lärm: koerte hauked, kas-side kräunatused, härgade mõirged — ja kõik kutsusid ühel häälel vanaema Tijot: «Appi! Päästke! Tulge ruttu, sest külla on tulnud terve säaskede armee. Nad rikuvad meie toidu, nad hammustavad meid, nad toovad meie lastele haigusi...»

«Minust pole enam abi, olen vana,» vastas vanaema Tijo. «Aga siin on mu lapselaps Hifa, tema saab säaskedest üks-kaks-kolm jagu.»

Ja koos tormati vaenlastele vastu: mõnel kaigas seljas, mõnel kivi peos, kõige ees sisalikulaps Hifa oma hea söögiisuga.

Vaenlased said lihtsalt otsa.

Sellest ajast alates peab sisalikulaps vahti, et putukad jälle külas võimust ei võtaks. Ja hommikuti, kui naabrid mööda ruttavad, igauks oma ametisse, hüüavad nad talle:

«Jõudu, Hifa! Kuidas töö läheb!»

© «Mujeres», 1975. a.
Hispaania keelest ASTA PÖLDMÄE

ELLEN NIIT

KOGUJALE

Kui sa kogud marke,
kui sa kogud märke,
ära kogu harke
või ei-tea-mis värke!

Ära üles nopi
kirbu kabjaraudu,
karpidesse topi
konna hüppelaudu.

Konn neid vahel vajab.
Tal on õudselt kahju,
kui su ema ajab
hüppelaud ahju.



LEELO TUNGAL

MÄNG

Flööti mängib meil onu Jaan
ja klaverit tädi Aada.
Siis, kui ükskord suureks ma saan,
tahan ka pillimängijaks saada.

Väike olen veel siimaani,
pole lootust niipea suureks saada.
Sestap mängin ma onu Jaani
ja sekka ka tädi Aadat.

Illustreerinud ANNE AARE





TALV

TUISK, JA PAKANE ON KANGE,
KÜLL ON ÖUES SUURED HANGED!
KAMPSUN SELGA, TUTTMÜTS PÄHE,
KELGUTAMA RUTTU LÄHEN.

MÄGI JÄRSK JA MÄGI LIBE,
SÖIDUMEISTER OLEN ISE.
KELGUL HOOG ON ÄKKI OTSAS,
SUURDE LUMEHANGE POTSAN.

ANDRES LIMBERG,
Ants Lauteri nim.
Märjamaa Keskkooli
III klassi õpilane

TIHANE

KALLIS VÄIKE TIHANE,
ÄRA OLE VIHANE,
ÄRA KOPSI AKNA TAGA,
PAREM LENDA MAJA TAHA.

SEAL ON SUURED PEKITÜKID,
JA VEEL VÄIKSED SAIATÜKID.
KINDLASTI SEAL ÄRA KÄI,
SIIS SAAD OMA KÖHU TÄIS.

TAIMO VESSEL,
Kilingi-Nõmme Keskkooli
II klassi õpilane

Ülal:

«Toidame linde» — joonistanud Kadrina Keskkooli II a klassi õpilane MERJE VAHULA

All:

«Appi, põleb!» — joonistanud Tallinna 20. Keskkooli III b klassi õpilane SVEN PIHLIK

TALVERÕÖMUD

EMA KUDUS PEHME SALLI,
KARVASE JA HÕBEHALLI.
NÜÜD EI KARDA KÜLMA MA,
NÜÜD VOIN LUMES HULLATA.

KINDAD, SOKID KUDUS KA,
VOIN TEHA LUMEMEMME MA.
KUI ÕHTUL LÄHEB PIMEDAKS,
PEAN VOODI TUTTU MINEMA.

ENO PEETS,
Kadrina Keskkooli
II klassi õpilane

NÄÄRIVAHEAEG

Eile sadas lund. See lumi oli pehme ja kohev nagu vatt. Lumehelbed langesid aeglaselt ning vaikselt. Räästa küljes ripusid suured ja väikesed purikad. Akendel võis näha mitmesuguseid jäälilli. Puude okstel oli palju lund. Kui ma väikest puud raputasin, kukkus lumi pähe või krae vahele. Jões ja järved on jäätunud. Kiirevoolu-

lisel Elva jõel on palju parte, keda käin iga päev söötmas. Näärivaheaeg maal on tore. Kelgutun, suusatan ning uisutan. Hokit ma vendadega veel kaasa mängida ei oska. Harjutan ja loodan, et varsti võidan neid.

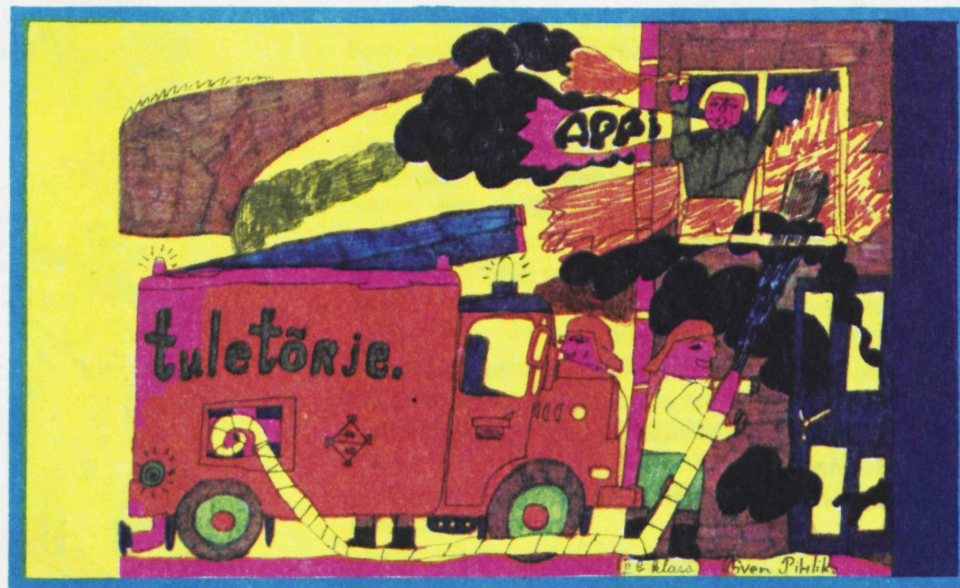
Mari Raudsik,
Tallinna 20. Keskkooli
IIIa klassi õpilane

KUIDAS TUTT-TIHANE TUTI SAI

Väga-väga ammu ei kandnud tutt-tihane sellist nime, oli lihtsalt tihane. Ja kõik linnud elasid metsas ning metsaisa andis lindudele ise süüa. Varsti aga läksid linnud kaebama, et tihane sööb nende toidu ära. Metsa-

isa sai tihase peale pahaseks ja tutistas teda. Tihasele kasvas tutt pähe. Nii hakatigi teda tutt-tihaseks kutsuma.

KADRI KORSEN,
Tallinna 4. Keskkooli
II klassi õpilane



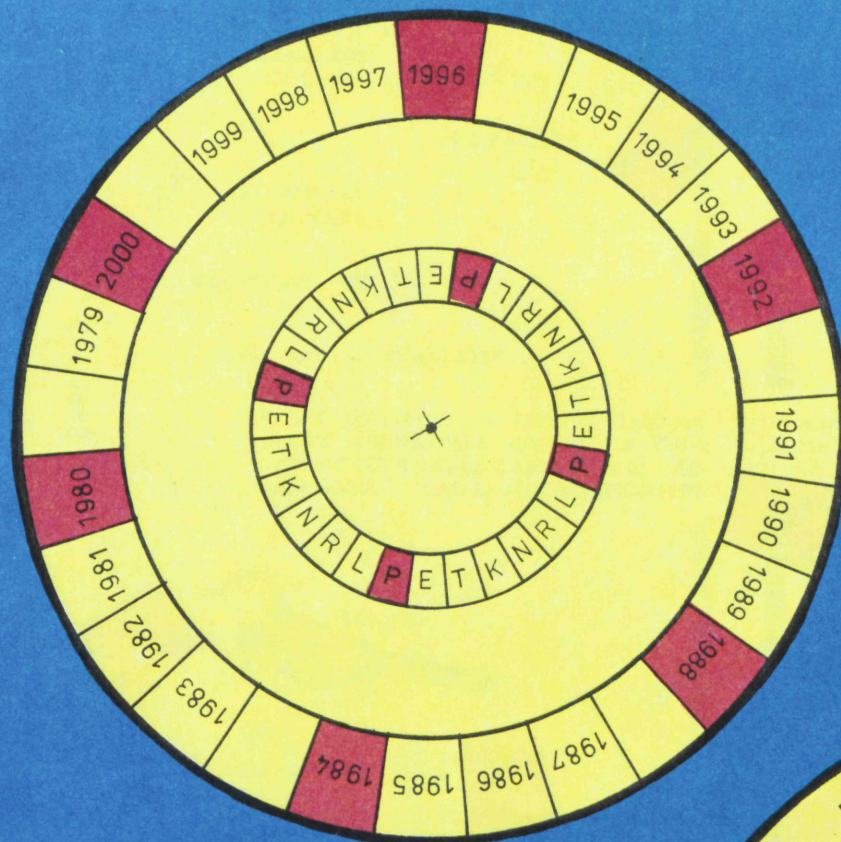
KUIDAS SÜNDIS KALENDER

Sinagi tead, et lumise ja külma talve järel saabub lilleõites kevad, siis päikesepaisteline suvi, järgneb kollaseleheline sügis. Ja jälle talv, kevad... On see alati nii olnud! Või on mõnikord talve järel tulnud näiteks suvi? Ei. Looduses valitsevad kindlad reeglid. Talvel on päevad lühikesed ja ööd pikad. Suvel jälle vastupidi: päevad on pikad, ööd lühikesed ja valgud. Seda panid inimesed tähele juba õige vanasti.

Samuti märkasid inimesed, et teatud ajal on jõgedes alati palju vett. Vahel voolab vesi isegi üle kallaste. Hiljem veefase alaneb ja umbes 365 päeva pärast jälle tõuseb. Aega, mis kulub ühest ülejutusest teiseni, hakatigi nimetama aastaks. Aastas on kaksteist kuud. Igal kuul on oma nimi.

Et kalendritegijad seda kõike teavad, on nende töö nüüd lihtne. Terve aasta, see on 365 päeva, tuleb jagada kuudeks, nädalateks ja päevadeks. Veel peab teadma, millises kuus mitu päeva on. Päevade arv kuus on muutumatu. Ainult igal neljandal aastal on veebruaris 28 päeva asemel 29. Seda aastat kutsume liigaastaks.

SEDA SINIST JOONT MÕÖDA LÖIKA VÄLJA KORVALOLEV KÄSITÖBLEHT



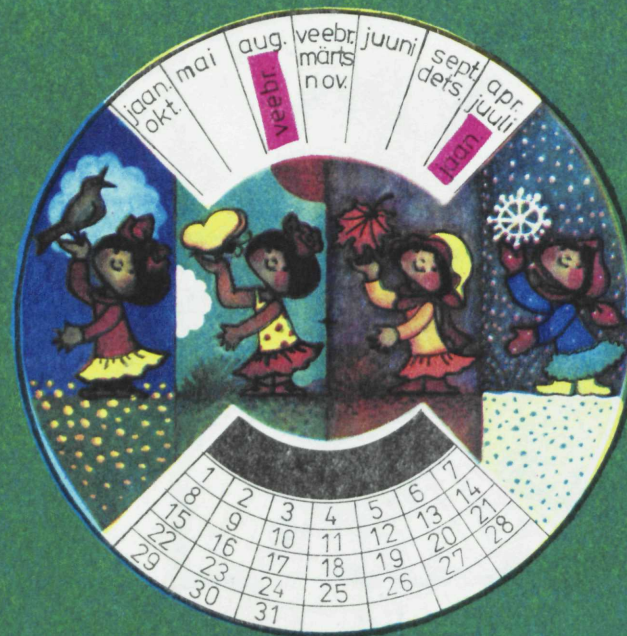
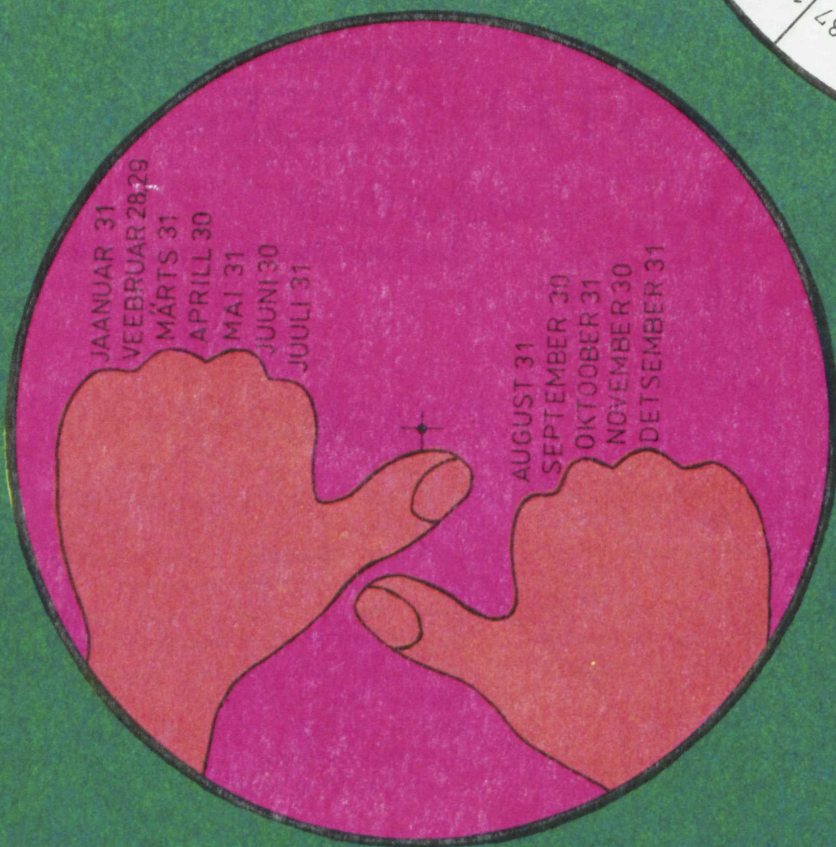
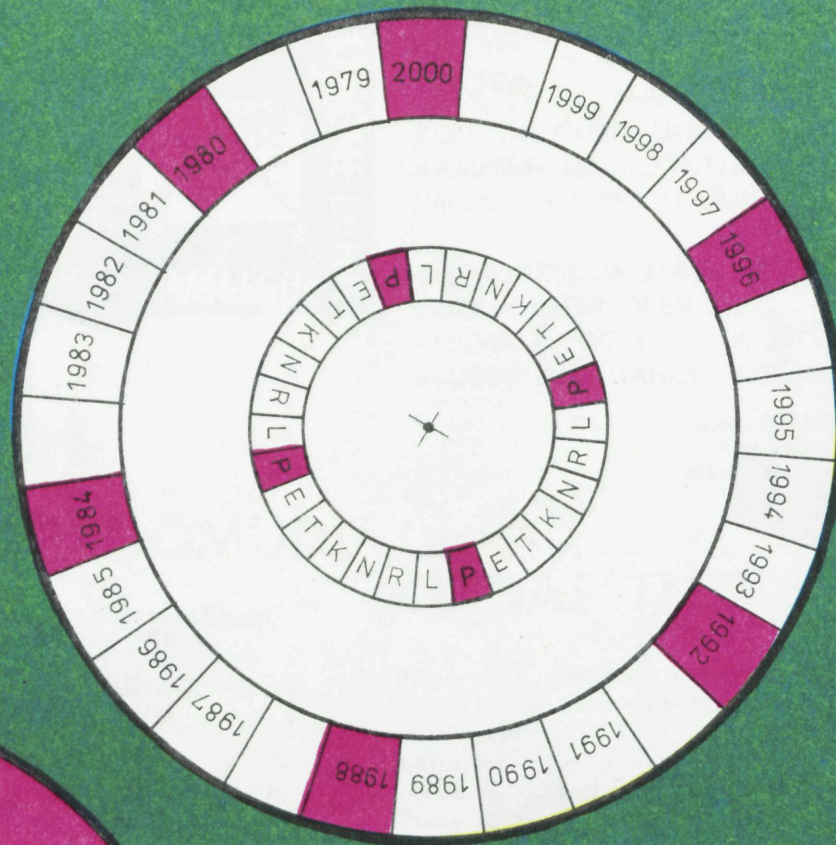
Lõika kõik kolm ketast hoolikalt välja. Väike ketas liimi papitükile ja lõika papp samuti ümmarguseks. Ka suur ketas liimi papitükile, lõika see ümmarguseks ja kleebi teine suur ketas papi vastaspoolele. Mõlema ketta keskohta torka auk. Väikesel kettal lõika noa otsaga välja mustaks värvitud koht. Nüüd aseta väike ketas suurele, pista keskohest läbi nael või kruvike ja kalender ongi valmis.

Kuidas kalendrit kasutada? Suurel kettal on aastad. Praegu on aasta 1979. Väikesel kettal on kuud. Praegu on jaanuar. Keera väikest ketast nii, et jaanuar oleks kohakuti aastaarvuga 1979. Väljalõigatud avas on

nädalapäevad ja selle all kuupäevad. Näiteks 21. jaanuar on pühapäev, 29. jaanuar on esmaspäev. Huvitav, mis nädalapäeval on selle aasta viimane päev, nääriõhtu? Keera väikesel kettal detsember kohakuti aastaarvuga 1979 ja sa näed, et 31. detsember on esmaspäev.

Nüüd arvuta välja, kui vana sa oled aastal 2000 ja vaata, mis nädalapäeval on su sünnipäev. Nii kaua kehtib ka «Tähekeses» kalender.

Kui aga on aasta, mis meie kalendris punast värvi, siis on tegemist liigaastaga. Et kalender oleks õige, tuleb siis aastaarvuga kohakuti seada punast värvi jaanuar ja veebruar.



VENE KIRJANIK
NIKOLAI RUBTSOV

VARBLANE

Nagu surnud. Ei sädinat, siutsu.
Täitsa külmunud varblasenääps.
Kuuldes koormaga regede kriuksu,
tõttab vurrdi, et hiljaks ei jääks.
Leiab kõhetu tera ja lakka
lennul kannab, et tarduda taas.
Mulle niimoodi meeldima hakkad:
talvel raske sul, vaevane saak.



Illustreerinud KARIN NIINEPUU



ARVAVARA! ARVAVARA! ARVAVARA!

VARES

Vares kükitab, koogutab taral.
 Ammu lukud ees aidal ja saral.
 Ammu käinud kõik vankrid ja voorid.
 Väljal uluvad kõledad koorid.

Muudkui jalutab tuulisel taral.
 Meel on murelik. Nutt on tal varal.
 Ühteainukest tera ta soovib!
 Külmad väljad ja õued ja hoovid...

Tõlkinud ANTS SALUM
 © «Советская Россия», Москва, 1977.

TALVEL ON LUMI...
 KÜLMA ILMAGA ON
 PUUDEL JA PÖÖSASTEL...

LIUVÄLI ON...

TALVEÕHTUL
 LÄHEB VARA...

NÄÄRIVANA TOI...

KÜLM RIPUTAB RÄÄSTASSE...

LAHENDA ÄRA NEED
 KAKS MÕISTATUST.

ESIMESEST
 SAAD TEADA,
 MISSUGUSEL
 NÕUKOGUDE
 TUNTUD LASTE-
 KIRJANIKUL ON
 JAANUARIKUUS
 75. SÜNNI-
 AASTAPÄEV.

TEISES MÕISTATUSES KIRJUTA LINDUDE
 NIMED SOBIVATESSE RUUTUDESSE. ÕIGE
 LAHENDUSE KORRAL SAAD ÜLEVALT AL-
 LA LUGEDES TEADA, MILLINE PIONEERI-

LIIKUMINE (MITM. OM. KÄÄNDES) SAI
 ALGUSE SAMA KIRJANIKU ÜHEST LASTE-
 JUTUST.



LÖÖKE



TIHANE



METSIS



RÄHN



TUVI



PÄÄSUKE



VARBLANE



KAJAKAS



KIIVITAJA



HARAKAS

ELKÜ Keskmittee ja ENSV Pioneeriorganisatsiooni Nõukogu lastejakiri «Täheke» nr. 1 —
 1979. Ajakiri asutatud jaanuaris 1960. Ilmub kord kuus. EKP Keskkomitee Kirjastus. Toimetuse
 address: Tallinn 200 101, Pärnu mnt. 67-a. Toimetus käsikirju ei tagasta.

Kolleegium: E. Haamer, V. Kotkas, E. Mardi, H. Mänd, A. Piirma, J. Piirita, H. Rattiste.
 Telefonid: peatoimetaja E. Mardi 681-495, vastutav sekretär J. Piirita 681-497, vanemtoime-
 taja J. Rannap 681-497, kunstiline toimetaja E. Piikk 681-400, toimetaja A. Jürgens 681-538,
 toimetaja V. Variksaar 681-496, sekretär H. Väli 681-400.

Laguda antud 4. XII 1978. Trükkida antud 27. XII 1978. Trükiary 71 000. Offsetpaber nr. 1,
 60×90,8. Trükipoognaid 2. Arvestuspoognaid 2,83. MB-08159. Tellimise nr. 4043. EKP
 Keskmittee Kirjastuse trükkikoda. Tallinn 200 090, Pärnu mnt. 67-a.

Esikaanel JAAN TAMMSAARE
 joonistus «Kes seal toksib?».

Детский журнал ЦК ЛКСМ Эстонии и Со-
 вета Пионерской организации Эстонской
 ССР «Тäheke» («Звездочка»). На эстон-
 ском языке. Выходит один раз в месяц.
 Иллюстрации: Издательство ЦК КП Эстонии,
 Таллин, 200090, Пярну маantee, 67-а. Ад-
 рес редакции: ЭССР, Таллин, 200 101,
 Пярну маantee, 67-а. Цена 15 коп.
 Объем 2 лещ. листа. Заказ № 4043. Ти-
 раж 71 000.

SADAS LUND.

EERO VEERETAS ÜHE LUMEPALLI.
EERO VEERETAS TEISE LUMEPALLI.
SIIS VEERETAS EERO VEEL ÜHE LUMEPALLI.
NÜÜD OLI EEROL KOLM LUMEPALLI.
ÜKS LUMEPALL OLI SUUR.
TEINE LUMEPALL OLI NATUKE VÄIKSEM.
KOLMAS LUMEPALL OLI PALJU VÄIKSEM.
EERO PANI SUURE PALLI KÕIGE ALLA.
SELLE PEALE PANI TA TEISE LUMEPALLI.
KÕIGE VÄIKSEMA LUMEPALLI PANI EERO KÕIGE PEALE.
SEE OLI LUMEMEMME PEA.
AGA LUMEMEMM EI OLNUD PÄRIS LUMEMEMM.
TAL POLNUD SILMI, SUUD EGA NINA.
REET TÕI KÖÖGITÄDI KÄEST KAKS VÄIKEST KARTULIT.
NENDEST SAID SILMAD.
TEET TÕI PUNASE PORGANDI. SELLEST SAI NINA.
SUUKS PANI PRIIT PUUPULGA.
NÜÜD OLI LUMEMEMM PÄRIS LUMEMEMM.
TA OLI NAGU VALVUR LASTEAIA VÄRAVAS.
TA VALVAS SIIN MITU ÖÖD JA TERVITAS LAPSI VEEL
ÜLE-ÜLE-JÄRGMISEL HOMMIKUL.

